

Fiatalok, szexualitás. Egyház?

Párbeszéd a szexuális nevelésről

Gyrkó Szilvia: Szerintem valahol ott lenne érdemes elindítani ezt a beszélgetést, hogy mi is az a szexualitás, és milyen elemekből tevődik össze. Sokan (és a fiatalok szinte kivétel nélkül) a szexualitást a szexszel azonosítják, ami hatalmas tévedés. A szexualitás része az énkép (ki vagyok én, hol húzódnak a határain, mit gondolok magamról, mivégre vagyok a világon), a testkép (hogyan tekintek a testemre, felelősséget tudok-e vállalni érte, szeretem-e, jól érzem-e magamat benne, ismerem-e a működését), az érzelmi biztonság (hogyan kötődöm másokhoz, milyen mintáim vannak, hogyan tudom felismerni, megélni és kifejezni az érzéseimet), az emberi kapcsolatokról kialakult minták, vélemény, meggyőződés (ideértve nemcsak a párkapcsolatot, de a barátságot, a családi viszonyokat, de akár a hierarchikus történeteket, mint például a tanár–diák kapcsolatot), és végül persze a szexualitáshoz kapcsolódik a szűk értelemben vett szex is.

Ezek az elemek elképesztően sokrétűen és mélyen épülnek egymásra. Hiába tud valaki sokat a szexről (technikai értelemben), ha nincs egészséges testképe, vagy önmagára tekintve nem érzi magát értékesnek, szerethetőnek, akkor esélye sincs egy kielégítő és kiegyensúlyozott párkapcsolatra. Ahogy az is igaz, hogy egy barátságot is meg tud mérgezni, ha valakinek az érzelmi biztonságot az adja, ha a vele (mellette) lévő másikat folyamatosan elnyomja, lenyomja, fölé emelkedik.

A szexualitásban sokkal nagyobb szerepe van az érzelmeknek, az egyén önrendelkezésének, a maga és mások élete tisztelgetésének és az elfogadásnak, mint annak, hogy mit hova dugunk, teszünk, rakunk, húzunk, vonunk. Erre utalnak még a legfelszínesebb magazinok is, amikor egy-egy szexszel kapcsolatos

cikkben arról írnak: beszélj a vágyaidról, neked mi okoz örömet, figyelj magadra, figyeld a másikat, kommunikáljatok. Ezek a tanácsok, bár a nemiséghez kapcsolódóan születnek, valójában arról szólnak: ismerd meg és fogadd el önmagad, mert ott kezdődik az öröm. Minden öröm.

És ez a folyamat nem szexuális. Mármint önmagunk megismerése és elfogadása. A szexualitásnak pedig nem szükségszerű része a szex. Eleve az a folyamat, ahogy a szexualitás kialakul az emberben, azt feltételezi, hogy az énképpel, testképpel, érzelmi biztonsággal sokkal hamarabb „találkozik” egy gyerek, és ezek a tényezők sokkal hamarabb kialakulnak benne (és stabilabb alapját jelentik a későbbi szexualitásnak), mint az az ismeret, hogy mit hova kell dugni, vagy hogyan kell felhúzni az óvszert.

Egy gyerek egészséges szexuális fejlődésében ezért szerintem elképesztően fontos szerepe van minden olyan hiteles forrásnak, embernek, ami azt támogatja, hogy tisztelettel és elfogadással tekintsen önmagára és másokra. S akkor innen át is adnám a szót neked, mert szerintem ez magas labda.

Juhász-Laczik Albin: A szexualitás, a nemiség valóban olyan alkotóeleme a személyiségünknek, mint az intelligenciánk vagy a spiritualitásunk: nem korlátozódik az élet bizonyos területeire, hanem mindenütt jelen van, ahol emberként, teljes személyként veszünk részt a mindennapokban. Persze különböző mértékben van jelen, de ott hordozzuk magunkban. És mielőtt ezt a hordozást túl negatívan értenénk, hadd nyissam ki már az elején ezt a fogalmat Istenre. A szexualitás révén kapcsolódhatunk bele a teremtsébe. Isteni energia bennünk. Ha ezt csak úgy elhordozgatjuk, akkor inkább teher és akadály lesz belőle, és nem használjuk ki azt a hatalmas erőt, amelynek révén Isten alkotótársai, partnerei lehetnénk. Minthogy a nemiség velünk van, személyiségünk része minden élethelyzetünkben, tudva-tudatlanul használjuk is, működik is: nemcsak a szűk értelemben vett szex közben, hanem minden kapcsolatunkban. Olyan vonzerő, amely a szeretet egyik legfontosabb eszköze.

Valóban elég nagy baj lenne, ha mindazt a vágyat, odafordulást, figyelmet, örömet, amely emberré tesz bennünket, figyelmen kívül hagynánk amiatt, mert összekeveredett bennünk, hogy mi is az a szexualitás. Milyen érdekes, hogy most, amikor ez a cikk készül, felmerül bennem a kérdés: vajon jó-e, ha egy katolikus pap beszél vagy ír a szexualitásról. Racionális válaszom egyértelműen igen, de valahol belül, a megszokások helyén inkább hallgatnék: annyi szép téma van, miért éppen erről beszélgessünk? De mi lenne velem, ha szerzetességem, tanárságom, és végső soron életem a nehéz témák elkerüléséből állna? Jézus bevállalná. Nem azért, mert forradalmár volt, hanem mert az élet, amely nem más, mint partneri viszony Istennel, kimeríthetetlenül összetett. És a nehéz kérdések óvnak meg bennünket attól, hogy egysíkúan, fekete-fehéren lássuk azt, amit Isten ennyire színessé tett.

A szexualitás ennek a színességnek a része. Nem meríti ki azt, de nem is megy szembe vele. Azaz életünk sokkal több, mint a szexualitás, de a szexualitás nélkül nem lenne élet. A mi 21. századi gondolkodásmódunkban azonban ebbe a harmonikus kapcsolatba igen erősen beleszól a bűn lehetősége. És a bűntől való félelem olyan fokú óvatosságra inti az embert, amely megzavarja ezt a harmóniát. Nemcsak a hivatalos egyházi vagy a hagyományosan konzervatívnak tekintett források aggodalmára gondolok, hiszen ez a félelem valahol mélyen a közös kultúránk része. És ezzel a bennünk lappangó félelemmel érdemes kezdeni valamit. Sokat elárulhat önmagunkról, s ez nemcsak az információ miatt fontos, hanem azért is, mert a félelem rámutat egy olyan pontra, ahol még bizonytalan vagyok, ahol még segítségre, erősítésre van szükségem. Segít feltérképezni önmagamot és a kapcsolataimat. Ez nélkülözhetetlen a továbblépéshez.

Sokféle gyökere lehet a félelemnek. Valószínűleg pontosan azon tengelyek mentén keresendőek ezek a gyökerek, amelyeket említettél: az énkép sebeinél támadnak.

Gy. Sz.: Igen, azt hiszem, mindegy, milyen oldalról közelítjük a témát, a büntudat és a félelem kérdéséhez előbb-utóbb biztosan eljutunk. Ez a két érzés nagyon erősen jelen van a szexualitással kapcsolatban. Sőt, szinte ez az első élmény, ami a gyerekek többségének a saját testével, annak intim területeivel valamifajta viszonyulást teremt. Gondoljunk csak bele olyan klasszikus szülői mondatokba, mint hogy: „Hogy ülsz? Kislány vagy. Tedd össze a lábadat!” „Ne nyúljálj oda!”, „Tedd a kezedet a takaró fölé!”, „Lányok így nem viselkednek...”, „Ne leselkedj!”, „Ez felnőtt dolog, ezt te nem értheted; majd megérted, ha megnőttél.”

Ezek a mondatok már egészen korai életkorban olyan üzeneteket küldenek a gyerek felé, amely büntudatot kelt, s azt az érzést, hogy a saját testével kapcsolatban vannak részek, amelyek még önmaga számára is tabuk. Illetve hogy a felnőtteknek vannak olyan testi dolgaik, amelyek el vannak rejtve. Pedig kisgyerekkorban a saját és a másik teste iránti érdeklődésben még semmiféle szexuális vágy nincsen. Egyszerű kíváncsiság, mégis a felnőtt világ úgy reagál rá, mintha ebben nemiség volna, s emiatt a felnőttben zavar és félelem támad (és így a gyerekekben is). A gyerek azonnal megérzi a „zavart az erőben”, és összerakja a képet: ez valami olyan, amiről jobb, ha nem beszélek a szüleimnek. És már rögtön ott tartunk, hogy a testiség tabu lett. Ami nemcsak azt jelenti, hogy egy fontos témát „leárnyékolunk” a szülő (felnőtt)–gyerek kommunikációban, hanem azt is, hogy ha itt valami baj történik, jó eséllyel az is rejtve marad. Magára hagyjuk a gyereket a saját testével, annak működésével, az azzal kapcsolatos érzésekkel. Ez a 21. században, amikor a test külsődleges jellemzői (vékonyság, kövérség, izmosság, szépség, szőrösség, makulatlanság stb.) talán soha korábban nem látott mértékben terhelik az énképet és a testképet, különösen veszélyes.

A testkép zavarai, az étkezési zavarok nemcsak a lányokat, de a fiúkat is veszélyeztetik. Sok esetben a testi tünetek mögött érzelmi problémák húzódnak, ami kamaszkorban tovább súlyosbodhat, és így még mélyebben összekeverednek az én–test–szexualitás kérdései. De a tabuképzés azért is veszélyes, mert ha szexuális visszaélés vagy bántalmazás áldozatává válik egy gyerek, jó eséllyel arról sem fog tudni beszélni a körülötte lévő felnőttekkel, így az rejtve, titokban marad – s további problémákat, érzelmi és testi tüneteket okoz.

Létezik azonban még egy terület, ahol a félelem és bűntudat komoly gátlások és problémák kialakulásához vezethet. Ez pedig a szex egy olyan formája, amivel a gyerekek, kamaszok általában először találkoznak: a szex önmagukkal. Az önkielégítés kérdése, és egyáltalán az, hogy ez szexnek számít-e, nagyon komolyan feszíti ezt a korosztályt. Elképesztően nehéz kérdés (szülőként, felnőttként, szakemberként), hogyan beszéljünk úgy erről, hogy ne szexualizáljuk a gyereket. Mert az nagyon fontos, hogy egy ilyen diskurzus nem válhat olyanná, ami vágyat kelt vagy szexuális ingereket. Nem az a szexedukáció célja, hogy arra „edukáljuk” a gyereket, jobban szexeljen vagy hogyan szexeljen, hanem hogy megismerje önmagát (érzéseit), és így felelősen és jól tudja meghozni a saját döntéseit ezen a területen is. A szexedukációs beszélgetések általában nem is érintetik a „hogyan” kérdését. Helyette arról beszélgetünk: hogy érzed magad? Gondolkodni, érzéseket megfogalmazni tanítjuk a gyereket ezekkel a beszélgetésekkel, amelyeknek az a következménye, hogy amikor a szexszel kapcsolatban döntést hoz, azt már tudatosan fogja megtenni. Nem azért, mert valaki valamit elvár tőle (vagy mert ő valamit elvár magától), hanem mert tudja, érzi, tisztában van vele, hogy hol húzódnak a saját és a másik határa, s ismeri azt is, neki mi a jó.

J.-L. A.: A határokkal kapcsolatban gyakran az a kép él az emberekben az egyházzal, hogy a keresztény tanítás arról szól: el kell kerülni a bűnt. Jézus azonban az emberiségnek nem a bűn előtti állapotában lép közel hozzánk, hanem egy jó pár ezer éves emberi történelmet követően. A keresztény üzenet lényege éppen ezért nem arról szól pusztán, miként kerüljük el a bűnt, hanem hogy Isten előtt a bűnös ember is értékes. Felbecsülhetetlenül. Amikor valamit bűnnek nevezünk, nagy a veszélye, hogy ezzel megbélyegezzük nemcsak a tettet, hanem az embert is. Nem nehéz elképzelni azt a kamaszt, hiszen talán még emlékszünk is ilyen helyzetekre, akire hirtelen rátört a serdülőkor, minden összezavarodott, külső segítséget nem is mert, s nem is akart kérni, és még bűntudata is lett. Nem olyan bűntudat, amely a bűnbánaton keresztül tisztuláshoz, kiengesztelődéshez vezet, hanem olyan, amely a megszokásig ismétlődik: addig, hogy lemoshatatlan bélyeggé lesz a bűn. Nos, szerintem a keresztény üzenet nem örömhír, ha nem éppen az ilyen vesztes helyzetekben jelent reményt és kiutat. Ha csak a bűnről beszélünk, az nem segít ki

a mélypontról. Az embert csak a szeretet képes megváltoztatni. Különösen igaz ez akkor, ha a szexualitásról van szó. A szexuális nevelés (és minden nevelés) szerintem éppen ezért ott kezdődik, hogy elfogadó, befogadó légkört érez maga körül a gyermek. Ha lehet nyíltan beszélni kényes dolgokról, akkor előbb-utóbb ő fog beszélni. Kérdezni, tanácsot kérni. Olyan kérdést is fel fog tenni, amire nem tudom a választ. De a kérdezés szabadsága néha sokkal fontosabb, mint az így-úgy sikerült válaszaink. Ebben a szabadságban fejlődhet ki például egy olyan beszédmód, amely ugyan kényes kérdéseket érint, de mégis a gyerek sajátja lesz. És ráadásul megtanulja azt is, hogy lehet tévedni, hogy a bűn nem valaminek a vége, nem egy ítélet, hanem inkább ott kezdődik a kereszténység: mit teszünk utána. Mit tanulunk belőle. Megérte? Azaz milyen értékek vannak a tetteink körül. Hogy mennyi sok érték van az életünkben.

Gy. Sz.: Elképesztően fontos az, amiről most szóltál, és azt hiszem, ez áll minden gyerekkel kapcsolatos ügy origójában: a kommunikáció lehetősége, a kérdezés szabadsága és a nyílt beszélgetések. Valójában nem is szexedukációnak vagy nemi nevelésnek kellene hívni, hanem „nemi és szexuális beszélgetéseknek”, ahol a kérdések és a dilemmák legalább olyan fontosak, mint a válaszok, és ahol büntudat és félelem nélkül folyhat egy diskurzus arról, ami (ahogy te is fogalmaztál), körbevesz minket, és ami nélkül nem lenne élet.

Ebből a szempontból pedig borzasztó fontos, hogy kivel beszélget a gyerek, s milyen tónusban. Úgy értem, mennyire van bizalmi kötelék és elfogadás a felek között. Mert igazából ez számít.

Ráadásul abban is hiszek, hogy a szexualitás kapcsán legalább annyit tudunk tanulni a gyerekektől, mint amennyit mi el tudunk mondani nekik. Mert sokszor az ő ártatlanságuk, rácsodálkozásuk, bizonytalanságuk tükrében látunk meg valamit magunkból (vagy régi önmagunkból, ami valahol az idő során eleveszett, maga alá gyűrte a rutin, a mindennapok vagy éppen az újkeletű bizonytalanságok). A szexuális edukáció ugyanis egy életünk végéig tartó folyamat és tapasztalás. Minden életszakaszban más a fontos, és máshogyan éljük meg – folyamatosan alakítva azt, hogy mit gondolunk magunkról, a testünkről, és a másokhoz való viszonyunkról. Igazából csodálatos dolog ez az egész. A teremtés és az élet csodája, amelyet alázattal és örömmel nézek. Gyerekjogokkal foglalkozó szakemberként pedig azért küzdök, hogy érvényesülhessen a gyerekek alapvető joga arra, hogy érthető és hiteles információhoz jussanak ezen a területen is, ami annyira közélről és komolyan meghatározza a jóllétüket. A gyerekeknek joguk van kérdezni, és joguk van arra, hogy a kérdéseiket komolyan vegyék. Mert végső soron ez a fontos, nem pedig az, milyen választ kapnak a kérdéseikre. Hanem hogy azt érezzék, a másik odafigyel rájuk, gondolkodik, próbálkozik.

Van egy online szexedukációs programunk (Yelon), amelynek a keretében gyerekek, fiatalok kérdezhetnek minket teljesen anonim módon, bármiről, ami a szexualitás körébe tartozik. És persze sokszor kérdeznek olyat, amire először fogalmunk sincs, hogy mit válaszoljunk. De mindig komolyan vesszük őket, megpróbáljuk kideríteni, mi van a kérdés mögött valójában, és törekszünk, próbálkozunk a megfelelő válaszok megtalálására. Ezt pedig a gyerekek nagyon értékelik. Sőt. Igazából ezt értékelik a legtöbbször: hogy komolyan vesszük őket, és hogy odafigyelünk rájuk. Milyen érdekes, hogy ez a titka mindennek (még a szexuális nevelésnek is).

J.-L. A.: Megnéztem a honlapot. A számos színes írás mindegyike három dologban közös: rövidke, szókimondók és értéket közvetítenek. Úgy szólnak kényes kérdésekről, hogy a kérdés tárgya iránt minden egyes szó tiszteletet sugároz. És ennek ellenére marad a szöveg életteli, lendületes. Volt valaha az egyháznak is egy ilyen stílusa, katekizmusnak hívták: lényeges dolgokról röviden, lendületesen, érthető nyelvezettel szóltunk. Félre ne érts, a katolikus egyháznak ma is van katekizmusa, de annak a nyelvezetéhez teológiai szaktudás kell, a mondatszerkesztéséhez pedig jogi. Talán megérted, ha egy fiatalnak nem szoktam ajánlani, hogy problémájával kapcsolatban nyugodtan olvassa el a katekizmusunk 2352-ik pontját: „Az önfertőzés (lat. masturbatio) a nemi szervek szándékos izgatása nemi öröm szerzése céljából. Mind az egyházi Tanítóhivatal – a hagyomány állandó folyamatában –, mind a hívők erkölcsi érzéke bizonytalankodások nélkül állítja, hogy az önfertőzés önmagában és súlyosan rendetlen cselekedet. Bármilyen legyen is a motívuma, a szexuális képesség szándékos használata a normális házastársi kapcsolaton kívül lényegében mond ellent rendeltetésének. Ilyen esetben a szexuális élvezetet, melynek az erkölcsi rend szerint az igazi szerelem, a teljes, kölcsönös odaadás és az emberi élet továbbadása összefüggésében kell megvalósulnia, az e rend által megkövetelt szexuális kapcsolaton kívül keresik.” Jézus tudott úgy beszélni értékekről, hogy közben nem ítélt. Sőt, rá tudta venni a tömeget is, hogy ítélet helyett engedjenek teret a továbblélésre.

Nemiségről, a testről röviden, érthetően, és mégis a képviselt értékhez méltóan? Szerintem ez nagyon mélyen bennünk van. Emlékezzünk csak: a jézusi örömhír egy olyan világban hirdette, hogy Isten testté lett, amely újplatonista divatszínezetként a testre megvetéssel tekintett. A test a lélek börtöne – vallották az apostolok kortársai, ők pedig elkezdtek arról beszélni, hogy a mindent irányító értelem, a logosz, azaz Isten nemhogy testté, hanem hússá lett. Inkarnáció. Ennél a szónál rövidebben és tömörebben nehéz lenne úgy beszélni testiségről, hogy még isteni értékét is kifejezzük. Azután ott vannak még a szónál is hatékonyabb katolikus kifejező eszközeink. Mennyi finomság, mennyi testi dolog van a szentségeinkben. Amikor kereszteltek, kétszer megkenem olajjal a kisgyermek homlokát, én és az egész rokon-

ság keresztet rajzolunk a fejére, leöntjük (háromszor!) vízzel, és a keresztanya puha kendővel megtörölgeti. A bérálásnál újból kenünk, és a bérmafiam/bérmalányom vállára kell tenni a kezeimet, mert támogatom őt. Szerintem minden pap emlékében ott él, ahogyan szenteléskor letérdel, és a többi pap sorban odajárul hozzá, hogy kezüket áldón a fejére tegyék, röviden imádkozva felette. Ott térdeltem, és vajon hol és ki kap ötven ilyen érintést egész életében, mint én tíz perc alatt? Egyszer meg kéne írni az érintés teológiáját (németül már biztos megvan).

De visszatérek az értékekhez. Szerintem nagyon hasonlóak vagyunk ebben. Mégis most hadd kérdezzek én is! Pontosan idevágó kérdést. Mit gondolsz a házasság előtti nemi életéről?

Gy. Sz.: Na, bumm. (Eddig tartott az előjáték, és most kezd komolyra fordulni a dolog.) Hát, igen. Erre több válaszom is van. Egy látszólagos, ami igazából nem válasz, s arról szól, hogy mivel van nemünk és testünk, ezért van nemi életünk – a házasság előtt is. Ennek mélysége, minősége, tudatossága a kérdés. A másik válaszom, hogy szerintem a hiány is teret foglal. Úgy értem, ha valami nincs, ha valaki nem éli meg a szexualitását, a nemiségét, az is kitölti azt a gondolati, érzelmi, érzeti mezőt, ami a szexualitásé. Csak más előjellel. És van egy harmadik válaszom is, ami szerint erre a kérdésre nincs általánosan igaz, univerzális igazságom. Minden attól függ, kikről, milyen élethelyzetről, milyen döntésekről, értékekről, háttérről van szó. Ha valaki tudatosan hoz döntést, azzal könnyebb együtt élni, akkor is, ha a döntés következtében nem kerül könnyű helyzetbe. Ha úgy döntök, a nászéjszakáig várok azzal, hogy a partneremmel elkezdjünk szexszelni, és ez a döntésem a saját belső meggyőződésemen alapul, akkor ezzel nincs semmi baj. Sőt, nem is tudnám máshogyan csinálni. Ez az én igazságom, az én megoldásom, amivel békében élek.

Ha nem belső, saját döntésem, hogy várok, hanem a szokások, hagyományok elfogadásán alapul, esetleg mások elvárásainak szeretnék így megfelelni, akkor ez egy kinkeserves (és valószínűleg kudarcra ítélt) történet lesz. Amelyben folyamatosan a kiskapukat fogom keresni, és mondjuk olyan kérdésekkel keresem meg a szexedukációs chatszolgáltatást, hogy „Mi számít szexnek?” „Az előjáték, meg a csókolózás, meg ha meztelenül összebújunk, akkor az már szex?”

A gyermekjogi megközelítés szerint a 18 éven aluliak esetében a legjobb (legfőbb) érdek kell hogy meghatározó legyen minden döntésben. Mi a gyerek érdeke? Ez pedig a gyermekjogi kommentárok szerint egy dinamikus, változó fogalom. Az egyéni, szubjektív szempontok, a család és a környezet, a társadalmi helyzet egyaránt befolyásolhatja, hogy mi adott helyzetben egy gyerek, fiatal szükséglete, érdeke.

Ez a „best interest” definíció itt, a szexualitásnál, természetesen nem azt jelenti, hogy a gyerekek „érdeke” a szex, hanem hogy nem kívülről és felülről, a mi felnőtt értékrendünk alap-

ján ítéljük meg egy 18 éven aluli fiatal döntését ezen a területen (sem), hanem a nézőpontunk mindig a gyereké. Mindig belőle indulunk ki, neki segítünk abban, hogy valódi tudást szerezzen, és megismerhesse önmagát. Azért is tesszük ezt, hogy aztán később, már 18 éves kor felett, felnőttként, felelősen hozhassunk ilyen döntéseket, amelyek azt is feltételezik, hogy a saját döntésünk (szükségletünk) megmérettetik egy másik ember döntésében (szükségletében). És az nagyon nem jó, ha megmérettetik, és könnyűnek találhatik. Optimális esetben megfogalmazom, mit szeretnék (mert tisztában vagyok velem, és tudom), valamint meghallgatom a partneremet, hogy ő mit szeretne, mit kommunikál felém, és ennek alapján hozunk egy döntést, amelyben mindketten jól vagyunk. Ez azonban csak leírva ilyen egyszerű. Valójában az egyik legnagyobb küzdelme a gyerekkornak és a fiatal felnőttornak (sőt, sokszor az egész életnek), hogy mennyire vagyok képesek látni önmagamat, mennyire vagyok tisztában a saját érzéseimmel, hogyan tudom azokat kifejezni, kommunikálni, az érdekeimet, szükségleteimet érvényesíteni, és a többi emberét is tisztázni... az érzelmi intelligencia kérdéséről beszélünk, meg persze az elfogadásról. Egy olyan intelligenciáról, amit nem oktatunk, amit nem fejlesztünk, aminek a kibontakoztatását és megerősítését nem támogatjuk tudatosan. Ez pedig sokszor nagyon nehézé teszi az életet. Azt szoktam mondani, hogy a Pitagorasz-tétel ismeretének hiánya miatt ritkán bomlanak fel házasságok. Viszont azért, mert valaki nem képes az érzéseit kifejezni, és nem tudja, hogy valójában ki is ő, és mit szeretne a másiktól, már sokkal gyakrabban. Ha az iskola tényleg az életre nevel és az életre készíti fel a gyerekeket, akkor bizony az érzésekkel, érzelmekkel meg a nemiséggel is foglalkozni kell.

A Bush-adminisztráció idején az USA-ban az absztinencia megközelítés volt az uralkodó, tehát azt támogatták, hogy a fiatalok ne éljenek szexuális életet. Azért, hogy ez így legyen, a legtöbb államban megszüntették az iskolákban a szexuális edukációt. És vajon mi lett ennek a következménye? Brutálisan megnőtt a tinédzser terhességek száma. A nem-tudás még senkít nem óvott meg attól, hogy bajba kerüljön. Az elvárások még senkinek nem könnyítették meg, hogy megtalálja a saját helyét a világban, és a saját útját járja. Persze egy nem koedukált, csupa fiú iskolában van egy csomó speciális helyzet, meg kérdés. Gondolom.

J.-L. A.: Megkérdeztem őket, a diákjaimat. Tizenegyedikes az osztályom, tizenhét-tizenkilenc éves fiúk. Ismerik az egyház tanítását, és ismerik korosztályuk világát. Az elsőt tisztelik, a másodikban benne élnek, bennük van. Innen indult tehát a beszélgetés: adott két pólus, amelyek ellentétei egymásnak, az egyik azt mondja, nem, a másik pedig azt, hogy igen. Ha nem tanultam volna teológiát, valószínűleg azt hittem volna, hogy ez a beszélgetés vége. De a teológia pontosan ilyen pólusokkal dolgozik: Isten és ember, törvény és szeretet, igazságosság és irgalom – hogy csak egy párat említek. Jöttek is a pro és kontra érvek, és sok hason-

lat. Az egyik legjobb: „Ha szeretem mondjuk a pisztáciafagyit, akkor attól nem lesz rosszabb, ha rendszeresen eszem belőle, akár már gyerekként is.” Azután: „Sokkal fontosabb, mi történik a házasság után, mintsem, hogy előtte.” „Igen nehéz ám olyan társat találni, aki ebben partner.” És volt ilyen is: „Erősíteni kell az önuralmat, mert arra később is szükség lesz.” A beszélgetés végén szólaltam csak meg hosszabban, és most nem is az az érdekes, mi hangzott el, hanem inkább az, mennyit kéne erről még beszélgetni. Nekem is velük, de például mi lenne, ha a nagyszülők, ahol még szeretetben együtt vannak, mesélnének arról, hogy az ő életükben, hetven körül mit jelent a szexualitás. Azaz mit jelent: kiteljesedett kapcsolat, a maga történelmével, kudarccokkal, elköteleződéssel, otthonossággal és katarzissal? Amikor lekopik rólunk a bi- meg a tricepsz vagy a kosárméret, és maradunk mi, ahogyan Isten szeret.

A beszélgetés végére az is nyilvánvaló lett, hogy az egyháznak mindebben óriási feladata van. Ott lenni akkor is, amikor szabályra van szükség, és akkor is, amikor segítségre. Kísérni azokat, akik úton vannak, felsegíteni azokat, akik elbuknak, és mindenki, minden élethelyzetben meglátni Istent.